

# BISERIC'A si SCÓL'A.

## Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

### PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

### PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contineu  
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;

si mai sus 5 fl v. a.

Corespondentie sè se adreseze Redactiunei  
„BISERIC'A si SCÓL'A.”

Er banii de prenumeratiune la  
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

### Scólele de repetitiune.

A inceputu a-se ridicá in timpulu din urma unu feliu de plansóre asupra scóleloru nóstre elementarie, si anume, ca ómeni teneri esită din scólele nóstre confessionale nu s'au folositu de invetiatur'a din scóla spre a inaintá prin unu lucru mai intensiv si mai spornicu; ci adese ori s'au facutu dintr'ensii unu feliu de ómeni nemultiemiti, cari scriu instantii, si chiaru facu nentielegeri si impedeca mersulu regulatu alu afaceriloru nóstre bisericesci-scolarie. Va fi avêndu de siguru acésta plansóre o basa, si pôte ca pana la unu anumitu punctu si o indreptatire, — pentru ca acésta plansóre o-am auditu ridicandu-se chiaru si intr'o adunare de invetiatori, — carea, precum ne aducem aminte, a esmisu o comissiune pentru studiarea acestei afaceri. Acésta comissiune si-va face de siguru la timpulu seu detorinti'a, si dupa ce o va studiuá din tóte punctele de vedere, va pune in vedere dloru invetiatori o propunere concreta. Si pana atunci inse noi din a nóstra parte credemu, ca facem unu bunu servituu, daca amintim aici, ca dupa cele ce le-am potutu observá pre acestu terenu, — crescerii, pre carea staruimus noi a o dá poporului prin scólele nóstre confessionale, i-lipsesce p u n t e a de trecere dintre scóla si viétia. Baietii nostri iesu din scóla la vîrstă de 12 ani, — si seau nu se mai occupa de locu cu carteau, seau, daca se occupa, sunt espusi se apuce pre cài gresite, mai cu seama la noi, cari nu avem o literatura poporală pentru trebuintele tenerimei, si astfelui baietii din scóla potu se vina in positiunea, cá se ceteșca cărti, cari ii-inveninéza, in locu se-le alimenteze mintea si inim'a.

Ei bine, de acestu reu nu vom potr. scapá, decât daca vom pune mai mare pondu pre scóla de repetitiune, astfelui, cá baiatulu esită la vîrstă de 12 ani din scóla cuotidiana se aiba ocasiune de a invetiá si de a repetí cele invetiante in Dumineci si in serbatori in scóla de repetitiune. Dupa datele statistice, ce se substernu sinódeloru eparchiale cu scó-

lele de repetitiune nu stàm tocma asia de bine, cá se nu mai incapa despre ele nici o discusiune. Din contra din aceste date am vediutu, ca scóla de repetitiune nu este inca activata in fie-care comuna, si deci nu functionéza in tot loculu. Este deci o nevoie urgenta, cá se staruimus cu totii, cá acestu soiu de scóla sè se activeze, si se functioneze. Incât pentru activare, cestiunea ni-se pare usiora. Mai multa staruintia pre acestu terenu, ne va dovedi, ca este cu potintia, cá scóla de repetitiune sè se activeze in fie-care comuna, in carea avem scóla cuotidiana, si in carea avem preotu si invetatoriu. Vorb'a este numai, cá cum se facem, cá aceste scóle, se pôta prentempiná plansórea amintita mai sus. Si in punctulu acest'a se ni-se dea voia se dicem, ca lucru de asemenea nu ni-se aréta nici greu, nici cu nepotintia. In scólele de repetitiune, precum spune si numele loru, se repetiescu materiele predate in scóla de tóte dilele, si pre langa acést'a se mai adaoge câte ceva din cunoșintele, de cari dupa imprejurari si dupa localitati are trebuintia poporulu, si pre cari baietii in etatea dela 12—15 ani sunt in stare a-le intielege, — si apoi cá sè se scia, daca, si cum functionéza aceste scóle, la sférșitulu fie-carni anu sè se faca o dare de seama prin unu esamenu publicu.

Cu chipulu acest'a scólele nóstre de repetitiune potu se formeze, si se devina puntea de trecere dintre scóla si viétia.

Cum?

Suntem respundietori toti noi cei cari ne gasim astazi in servitiulu bisericei si scólei pentru modulu, cum se face educatiunea poporului. Si deci acestei responderi, carea insarcina umerii nostri, i-vom potr. satisface numai asia, daca vom ingrijii, cá ceea ce am zidit in ale crescerii, vom sustiené si adaoge prin scóla de repetitiune.

In acésta scóla avem a face cu baieti in vîrstă, cari dupa imprejurările plugariului nostru au inceputu deja se lucreze, si se cascige o parte celu putinu din mijlocele trebuintiose pentru traiulu loru dilnicu,

— si prin urmare invetiamentulu in aceste scăole pôte luă o directiune mai practica, si pôte fără usor se imbine scăola cu viéti'a, astfelui, că tot ceea ce propunem, se potem aduce in nemijlocita legatura cu viéti'a.

Asupra modului, cum să se predea invetiamentulu in scăolele de repetitiune vom vorbi in numărul viitoriu.

### Cesariu dela Arelate, si scriotorii occidentali de rangulu alu doilea din restimpulu de decadintia patristica.

La scriotorii de rangulu prim ai bisericei apusene din restimpulu de decadintia alu literaturiei patristice, espusi in nrii premergatori, se numera de catra unii patrologi si episcopulu Cesariu dela Arelate.

Cesar iu, contimpureanu cu filosofulu Boëtius si cu monachulu Casiodor, a fost la inceputu calugeru in manastirea de pe insul'a Lirin, ér mai târziu, la an. 502 a devenit episcopu in Arelate (in Gallia). In acésta calitate a fost unul dintre cei mai autoritativi, binemeritati si renumiti barbati ai timpului, in carele a vietuitu. Dupa ce a pastorit turma sa in modu distinsu in decursu de 40 de ani, a murit la an. 542. In guvernarea diecesei sale a fost de mai multe ori conturbat prin acusele si parile, ce le ridicau inaintea regilor gotici numerosii sei pismuatori, care inse intotdeun'a s'au aflatu de neintemeiate. A lui meritu necontestabilu a fost, că in sinodele tienute la an. 529, in Arausia si Valentia (Orange si Valence de astazi in Francia) sub presidiului lui, a biruitu Augustinismului moderat a supra Semipelagianismului. si prin acésta s'a pus capetu certelor, ce domniau pe atunci la apusu.

Ce se atinge de activitatea sa literara, apoi a scrisu spre impacarea augustinistilor si antiaugustinistilor carte „De gratia et libero arbitrio“, carea s'a perduto. Ni-au remasul dintre lucrările sale: 150 de cuvântari fără bune „Sermones“; regule manastiresci pentru monachi si calugeritie (Ad monachos et ad virginis); 3 epistole de cuprinsu asceticu; si unu testamentu alu seu bisericescu-politicu.

\* \* \*

Pe langa scriotorii bisericesci de rangulu prim a mai avutu apusulu in jumetatea a 2-a a secl. alu V-lea si in secl. alu VI-lea inca si multi alti scriitori de rangulu alu doilea, dintre cari insuru in ordine cronologica pre cei mai insemnati; si anume:

a) In jumetatea a 2-a a secl. alu V-lea a vietuitu: Sidoniu Apolinaris, Salvian si Genadiu din Masili'a, Episcopul Romei Gelasius, si Victor dela Vita.

1) Sidoniu Apolinaris a fost episcopu in Gallia sud-estica, in orasiu Clermont, si a murit, dupa unii la an. 482, ér dupa altii la 488. Renumit ca poetu religiosu, ni-a lasatu pe langa 24

de poesii religiose inca si 9 alte diferite cărti, precum si epistole.

2) Presbiterulu din Masili'a (Marseille) Salvia n-a fost unu barbatu rigoristu si fără seriosu. A murit in versta inaintata, cam pe la an. 485. Dela elu ni-a remasul o scriere intitulata: „De prouidentia s. de gubernatione Dei et de justo praesentique justitio,“ in 8 cărti. In aceste desvoltă ideia, că necasurile si nevoie venite asupra imperiului romanu sunt o drépta pedepsa pentru demoralisarea universala a lumei romane, si totodata o lucrare vindicatore a lui Dieu, carele chiama la cîrm'a lumei si deodata si la imperati'a sa, in locul Romanilor demoralizati, varvari si germâni inca nestricati. A mai scrisu 4 cărti: „Adversus avaritiam,“ in cari mustra nesatiul de avere, si provoca la intrebuintarea a verei spre scopuri piôse si de filantropie. Au mai remasul dela elu inca si 9 epistole.

3) Contimpureanul si compatriotul seu, presbiterulu Gennadius a fost antiaugustinistu, seu dupa altii „unu moderat semipelagianu.“ Elu a continuat opulu lui Jeronim: „Catalogus scriptorum ecclesiasticorum s. de viris illustribus“ pana la timpulu, in carele a traitu. A mai scrisu dreptu apologie a ortodoxiei sale atacate o epistola „De fide sua,“ seu despre dogmele bisericesci, carea pote fi considerata si de unu scurtu manualu dogmaticu.

4) Episcopulu Romei Gelasius I (492—496) a scrisu afara de 18 epistole decretale destulu de renumite inca o carte: „Adversus haeresin Pelagianam,“ adeca in contra Pelagianismului; alta despre cele 2 naturi in Chr. „De duabus in Christo naturis“ in contra Eutichianismului. Lui i-se ascrie, dupa unii cu dreptulu, dupa altii cu nedreptulu, si renumitul „Decretum de libris recipiendis et non recipiendis,“ adeca: consemnarea cărilor biblice si bisericesci, ce sunt a se primi in biserica, si ce sunt a se lapeda seu scote din biserica. Acest'a e celu mai vechiu „Index prohibitorum“ in biserica apusena.

5) Victor, episcopu in Vita, in Afric'a nordica, a traitu pe timpulu persecutiunei ortodoxilor de catra regele vandalu Hunericu. Elu fiindu esilatu, in esiliu a scrisu cam pe la an. 487, istoria persecutiunilor, ce le-au induratu ortodoxii din partea regilor vandali.

(Va urmă)

*Dr. Tr. Puticiu.*

**Cuvîntarea**  
rostita de domnulu V. A. Urechia, la morimentulu lui  
*Mihailu Cogalniceanu.*

Deuna-di Cuza-Voda, apoi Negri, C. Rosetti, alaltaeri Alexandri, eri Ionu Bratianu, asta-di tu, fruntasile intru fruntasii Natiunei românesci!...

Dér cât este fara sfirsit, cât de lacomu este neantele in care timpulu neinduplcat, pote mistui uriasi ca voi!....

Unde incapă-voru cenusiele tale, o mare, ne-comparabilu mare barbatu, tu stejarulu giganticu, care ai intinsu ramurile intiligintiei si adumbrarea loru pana dincolo de hotarele României, peste totu loculu unde a incoltitu macaru o odrasla din semintia românescă?

Din clipel'a când cu repediciunea fulgerului se intinse scirea stingerei tale la Parisu, totu Românu uimitu pe căt si de adencu ranit in inima sa, a trebuitu se se intrebe: dăr ce, moru si ómeni ca Cogalniceanu?

De câte-va dile n'a remasu jurnalul, revista căt de obscura, séu căt de populara, care se nu cerce a spune lumei: cine a fostu, cine este cine va fi in panteonulu natiunei romane Mihailu Cogalniceanu.

Laude? Cântari?

Tomuri intregi s'au scrisu deja si tiparit in mai putienu de o septemana, tóte unanimu reamintindu presintelui cu via emotiune si admirare, si spunendu ceea-ce noue contimpuraniloru tei, ne spune o singura vorba, numele teu:

*M. Cogalniceanu.*

Dela mine, umilu discipulu si neobositu administratoru alu lui, acésta imensa si adencu intristata adunare nu va asteptá aci biografi'a lui M. Cogalniceanu. Cum diceamu abia eri, la marginea altui mare morméntu, nu minutarulu, care arata óra pe cadranu, a creatu timpulu nesfersitu ce-lu mesóra, nu cuvénțulu meu oficialu sugrumatu de violentia emotiunei va conturná in Istor'i'a natiunei române figur'a si personalitatea unui

*M. Cogalniceanu.*

Delegatiune a Senatului României noi nu ni-am propusu a cuprinde in hotarele inguste ale acestei triste solemnitati si cu sleitulu entusiasmu alu verstei, espunerea meritelor mari si neintrecute ale lui M. Cogalniceanu.

S'apoi cui spune-vomu acele merite? Tierei române, Românilor?

Tace representanti'a nationala, acolo unde grasesce insasi Natiunea, cu graiulu nepotolitei dureri, udandu cu lacrimile sale ferbinti spoliile sacre in jurulu carora cu totii ingenunchiamu. Cu ale Natiunei unimu lacrimile nostra pentru perderea marelui barbatu. Elu nu erá in dilele din urma alaturea cu noi betranii tieri. Erá elu inse mai multu ale camerei june? Elu erá mai multu decât senatoru si depusat; elu, — erá Tiér'a Româna!

Da! Caci geniulu seu organizatoru a pusu sigilulu personalitatii sale gigantice in tóte institutiunile tieri. Ori-ce s'a disu, ori-ce s'a facutu dela 1864 incóce, directiunea democratica nationala data tieri de M. Cogalniceanu a persistat in institutiunile Romaniei.

Dupa cum buna-óra Franci'a Napoleoniana si regala n'a pututu schimbá directiv'a politica si culturala ce primise dela revolutiunea cea mare, totu ase-

menea nu au darâmatu si nu va darâmá lucrarea, directi'a data de Cogalniceanu nici unu guvern, care a trecutu, ori-care va mai trece in fruntea patriei române.

Se pote ca sub cazmau'a darâmatoriloru de edificii se se desprinda ici colea vre-unu fragmentu, dăr asemenea mutilatiuni nu pot deformá, necum desfintiá insusi edificiul.

Se se desfintieze? Ce?

Unirea Moldovei cu Muntenia, opera mai pe sus de tóte a lui Cogalniceanu, precum istori'a, când-va, va dovedi acésta?

Se revina robia tieranului, in loculu unde legea lui Cogalniceanu a pusu hotaru largu alu impropriatarirei acestui tieranu? Dér n'a dat elu si conluptatorii cu elu acestui tieranu, odata cu cele 4 falei de pamantu, cartea luminatore si povatiuitore in calea negra a vietiei, si pusc'a aperatore patriei si dreptului?

(Va urmá.)

## Stistv a Eppului Grigorie Rômnicéanulu 1749.

Dupa celea dise in nrulu 26. despre originea in-dreptareloru practice ce se afla in escerpte in unele liturgiere, cugetu că va fi bine déca din stistv'a eppului Grigorie că primulu isvoru aceloru instructii, si astfeliu celu mai autenticu, — voiu reproduce, fidelu in limb'a in care e scrisa stistv'a, Capitlele, marginindu-me a lamuri numai unele locuri mai neintielese.

I.

P r e o t i ' a . In legea darului a Mantuitorului nostru Dumnedieu alui Is. Chrs. tiene sfânta biserica 7 Taini (adeca) Botezulu, sfântulu Miru, sfânt'a Cuminecatura (adeca) Pricestani'a, Ispovedani'a, Preoti'a. Nunt'a, Maslulu. Care tóte aceste se sevârsiescu in sfânt'a Biserica de preotulu celu hirotonitul de Archiereu spre adeverat'a mantuire a tuturorómeniloru. Éra alte Taine (sic) dintru aceste ce s'a disu mai sus in vreame de nevóe potu si intr'alte case fiesce-unde a se lucrá, éra Tain'a Preotiei si a cuminecaturii, adeca aducerea jertfei cei fara de sange a trupului si a săngelui Domnului nostru Is. Chr. afara din Biseric'a cea sfintita nu se pote face, nici este cu putintia caci va cadé supt mare pecatu. Dreptacea trebuesce fiescë-cine la unele că acestea se scie asia.

1. Cas'a cea sfanta adeca Biseric'a carea este intru adunare de multiamita a tóte facatoriului Dumnedieu unui'a in Troitia si spre rugaciune, si spre luminare, si spre curatire de peccate se fie sfintita de insusi Archiereulu, si se aiba intru dens'a Antimisu sfintitu si biseric'a acea ce a primitu sfintire se fie dupa oranduiala. 2. P r e o t u l u se fie omu alesu de cinste sciindu sfintele scripturi, se fie hirotonitul de Archiereu dupa pravila. Preotulu se aiba odajdii sfintite dupa rônduial'a cea asiezata ce s'a datu de Ddieu: stihariu, epitrachilu, rucavitie, poiasu,

sfîta; éra diaconulu: stihariu, rucavitie si orariu, ca-rele i-lu pune dela pôrta pre umerulu stângu. Si dumnedieéasca liturgie (nici decum) nu este cu pu-tintia preotului si diaconului se slujéasca (fara de a-ceste) caci intr'acestu feliu tain'a nu se sevérssiesce de preotu, éra de va indrezni cineva: nunumai da-rolu i se va luá ci si cá unu cetatiénu adeca mi-reanu se va pedepsi.<sup>1)</sup>

Éra celelalte sfinte taine si rugaciuni si cântari in biserica au a se face cu imbracarea sfinteloru odâjdii dupa tocmeal'a care sa aretatu intru orendui-al'a de unele cá aceste.

Si dara catra acést'a sfanta taina (liturgia) care este a sevérssi in trupulu si săngele Domnului nostru Isus Chr. mai antaiu sunt aceste cuvióse lucruri: Preotulu hirotonitu de Archiereu, carele se aiba cu-vi intia si voi'a preotiei cu vrednicie catra sevérssirea tainii a trupului si săngelui Domnului care se preface de sevérssitu prin lucrarea cea ronduita in trupulu celu ce este i n s u s i trupulu si săngele alui I. Chr.

Materi a cea cuviósa a Tainii acestia se fie prescure de faina de grâu curat, si vinulu din strugnru si vîtie viei, éra din alta paine afara de grâu macaru de orzu macaru din alte roduri nici cum (nu-i iertatu se fie.) Asisderea si vinulu de va fi mustareata de pomi, séu se va preface cu acrimea de se va oteti, nici-decum nu sunt trebuinciose unele cá aceste.

Dara catra sevérssirea acestii Taini trebuie si ru-gaciunca si cu cuvintele prin blagoslovenia mânii preotului adeca: „si fă painea acést'a cinstitu Trupulu Christosului Teu... éra ce e in paharulu a-cest'a scumpa săngele Christosului Teu, prefacându-le cu Duhulu Teu celu sfântu“ precum este asiediatu si tiene sfânt'a apostolésca biserica a resaritului. De acést'a má cu adeveratu se scie preotii că fara de casa sfintita séu fara de masa sfenta adeca fara de antimisu si fara de odâjdii sănte, si fara de lucru-riile celea cuvióse de acestu feliu, de nu va avé po-dob'a cea pentru trebuintia acést'a macaru prescure necurate de grâu prostu, de va face sevérssirea prin niscareya cuvinte, unulu cá acela nu scie ce face. De va indrazni cineva a sluji asia prostesce séu intune-catu de multa betia, pucinu va are ce scie cea ce lucréza, dar nu numai că gresieste pechatu de mórte cá unu far de celea sfinte, (sacrilegiu) ci si tain'a Trupului si a săngelui lui Chr. Dumnedieului nostru nici cum nu se sevérssiesce.<sup>2)</sup>

(Va urmá.)

C. Lazar,  
preotu.

<sup>1)</sup> Déca cineva ar imitá ceremonii religiose ingropaciune séa alte se pedepsesce prin leg a penala sustatatóre (vallás elleni kihágás).

<sup>2)</sup> Se fie cu bana luare aminte preotulu că se nu jertfésca din prescuri necópte, facute cu drojdii, ori se nu fie mucedite ori in altu chípu striccate ori murdarite. Asemenea vinulu se fie vinu curat si nu artificialu cum adi in malte locuri se vinde.

## APELУ \*

### catra parinti.

Conformu decisiunei „comitetului reuniunei femeilor române din Aradu si provincia,“ — si in urm'a insarcinarii primite dela acestu comitetu, precum si eu convoirea Inaltu Prea Santiei Sale Dului Episcopu diencesanu prea gratiosulu Patronu alu reuniunei, — subscrișii aducemula cunoscentia onoratului publicu român si in specialu tutororu parintiloru, că la scol'a romana gr. or. confesiunala superióra de fetitie din Aradu, prove-diuta cu internatu si arangiata dupa recerintiele tem-pului modernu cu töte recuisitele prescrise — inac-tivata in anulu trecutu, inscrierile se incep in 1. Septembrie st. nou a. c. in localitatile scólei: cas'a cea noua diecesana de langa biseric'a catedrala.

Eleve se primescu in töte clasele.

Elevele, cari pana acum nu au frequentatu scol'a, au a se supune unui esamenu de primire, séu se do-vedesca cu atestatu publicu scolasticu clas'a absolvata in anulu trecutu.

Internatulu scólei pe deplinu corespunde tuto-roru postulatelor atâtu didactice cătu si sanitare.

Eleve interne solvescu pentru intrég'a provisioane pe luna 12 fl. si 2 fl. didactru.

Elevele esterne solvescu pe luna numai 2 fl. didactru.

Solvirile se facu anticipative.

Afara de studiele si occupatiunile prescrise in planulu de invetiamentu, elevele pe langa o taxa luna-forte moderata voru primi instruire din limb'a francesa si pianu.

Töte elevele au a fi provediute cu cărtile pre-scrise, cu recuisite de scrisu si desemnu, precum si cu recuisitele de cosutu si lucru de mana.

Elevele interne au a mai fi provediute cu:

- a) unu matratiu,
- b) unu covoru de patu,
- c) döue perine,
- d) patru fecie de perine,
- e) unu poplonu cu döue lepedee,
- f) döue lepedee de patu,
- g) siese stergure,
- h) siese salvete,

i) cutietu, furculitia, o lingura de supa si un'a de cafea, pocalu pentru apa, lavoru, peria de dinti, sapunu si peptene,

j) vestimente albe din fiacare celu pucinu siese bucati, precum si cu incaltiamintele si imbracamintele de lipsa,

m) Pentru egalitate si uniformitate se voru face in internatu, pe spesele elevelor: catrințele (siur-tie) precum si una vestmentu de strada.

\* Diurnalele romane sunt rogate a reproduce acestu apelu

Desluciri mai detaiate se potu cere séu in persóna séu in scrisu dela directiunea scolara séu dela secretariu.

Aradu, din siedinti'a comitetului reuniunei femeilor romane din Aradu si provincia, tienuta in 31. Iuliu st. nou 1891.

**Aureli'a Belesiu, m. p.** **Dr. Giorgiu Plopù, m. p.**  
presidenta. secretariu.

## D I V E R S E.

† **Necrologu.** Subscrisii cu inim'a durerósa aducem la cunoșcinta tuturor consângenilor, amicilor si cunoșcutilor, cumcă: George Dogariu, proprietariu si membru virilist al municipiului cetății libere-regesci Arad; in urm'a unui atac de apoplexia la 10/22. Iulie a. c. 7 óre deminéti'a a reposat in Domnul in anul 66 al vietii si 43 al fericitei sale casatorii, la Constanti'a (Küstendje) dela marea négra, unde calatorise cu scop de a-si restaurá sanetatea. Remasitiele lui pamentesci balsamate si proovediute de preotimea gr. orient. romana din Constanti'a cu cuvenit'a binecuventare, apoi transportate la Arad, — se vor asiediá spre odichn'a eterna in 23. Iulie (4. August) a. c. la órele 5 dupa amédiadi, in capela familiara din cimitierul cel nou roman gr. ort. unde se afla deja asiediate pe catafale. Convoiul va pleca la 1/2 óre dela cass'a Nrul 15 strad'a Teleky. Fie-i tierin'a usiorá si memori'a eterna! — Arad, la 22. Iulie (3. August) 1891. — An'a Dogariu nascuta Beck, socia; Barbara Antonescu nasc. Beck, Georgiu si Aloisiu Beck; nepoti si fii adoptivi; Dimitrie Antonescu, advocat că ginere; Iosif Dogariu, frate; Eva Dogariu, sora; Sultan'a Dogariu, cununata; Tom'a Dogariu, jude la tabl'a regésca in Timisióra; Ioan si Ilie Dogariu, preoti că nepoti de frate; si sociile lor: Ecatarin'a si Iulian'a Dogariu.

\* **P. S. Sa Episcopulu Basarabiei, Isachi** de la venirea sa in acésta provincie, a dat ordine, ca prin comunele românesti, se nu se mai faca serviciulu divinu in ruseste, dupa cum se luase dispositiune de catra unulu din predecesorii sei, Episcopulu Pavelu. Prin acésta dispositie acestu prelatu si-a atrasu simpati'a tuturor Românilor.

\* **Multiamita publica.** Despartimentulu B.-Comlosiu alu Reuniunei investitorilor romani gr. or. din dieces'a Aradului, esprima cea mai caldurósa multiamita aceloru animi nobile, cari la modestulu nostru apelu au contribuitu cu denariulu lor la redicarea monumentului in memori'a binemeritatului professoru si directoru Constantin Diaconoviciu Log'a, si anume: (Continuare.)

List'a Nr. 20. colectantu Revdiss. Domnu Ioan Pescu in Sibiu dela Dsa 2 fl., Rvdiss. Domnu Ioan Hania directoru seminarialu 1 fl., sum'a 3 fl.

List'a Nr. 31. colectantu Spectb. Dnu Emanuilu Ungureanu adv. in Timisióra dela Dsa 5 fl. Jica Ungureanu Chinez 1 fl., Costa Maniu comere. Fabric 1 fl., C. Codrean Uliuc, I. Mitru Blajova, S. Dimitrescu Blajova, G. Istiu Semlac, căte 20 cr., P. Bresciu si D. Rosiu Cheveres căte 15 cr., A. Cherescu din Stamor'a 10 cr.; sum'a 8 fl. 20 cr.

List'a Nr. 37. a contribuitu dlu advocatu Georgiu Lazar din Vinga 1 fl., sum'a 1 fl.

List'a Nr. 42. a contribuitu Dlu advocatu Aureliu Novac din Vinga 3 fl. sum'a 3 fl. (Va urmá.)

\* **Pungasiulu Barrington.** Acest'a este numele unui omu, despre care spunu multe foile engleze. In dilele trecute a observatu acestu cinsti domnu, ca spre a-si puté implini meseri'a cu mai multa usiurintia, mai duce lipsa unei fórfeci de o forma particulara, din care causa se si duse la unu maiestru, la care 'si o comanda. Dupa câteva dile se intórse dupa fórfeca, carea i-i placu multu si pentru cari si plati pretiul cerutu de döue guinee. Dupa ce esi din cas'a maiestrului, acesta dise catra femeia sa: „Acestu domnu a fost fórté indeslilitu cu fórfeca, ar fi trebuitu se-l intrebam la ce o intrebuintiéza, 'l putém ruga se me recomânde si cunoscuitilor sei.“ Cu aceste cuvinte esí dupa strein, carele la intrebarile maiestrului respusne: „Nu sciu prietine se-ti spun sau nu, căci e unu mare secretu. Intr'acésta apasa cu mâna pe umerulu maiestrului si sioptindu-i la ureche, dise: „Sotia domniei tale scie secretulu meu; intréba-o pe densa.“ Maestrulu plinu de mirare se intórse la sotia sa si o intreba, ca ce scie dens'a despre secreta intrebuintiare a acelei fórfeci, carea in locu de respuns 'l intreba: „Ce ti s'a intemplatu cu roculu.“ Maestrulu pipaindu-si roculu vedin, ca musteriu i-itaiase busunarulu, in care 'si puse cele 2 guinee primite mai nainte.

\* **Poporati'a Londrei.** Deunadi s'a terminat recensemantulu populatiei orasiului Londr'a. Capitala Angliei, numera adi 5,633,332 de locuitori, adeca cam totu atât Romania séu Belgia intréga. Londr'a e mai populata decât Suedi'a, Portugali'a, Elveti'a, Serbi'a, Bulgaria, Saxoni'a, Danemarc'a, Grecia séu Norvegi'a. De asemenea Londra e mai populata decât Australi'a intréga.

\* **Colera in Asi'a.** Din Constantinopolu se anuntia, ca colera in Siria si in Hedjas iá din ce in ce dimensiuni mai mari. Cu deosebire bantue colera in Aleppo, Mecca si in tieneturile din giuru. E temerea, ca colera va strabate si in partile de media nöpte si apusu, din cauza, ca carantina musulmana din Mecca e fórté slaba. Consiliulu sanitaru internationalu din Asi'a a hotaritú, că corabiile, ce vinu din locurile infectate de colera, se fia supuse la o stricta carantina.

\* **Lacuste in Astrachan.** Din Astrachan (Rusia sudica) se anuntia, ca in Duminec'a trecuta s'a ivitu deasupra orasiului Astrachan unu roiu grozavu de mare de lacuste, care a intunecatu mai multa vreme orizontulu.

\* **O brósca tiestósa istorica.** Unu diaru din New-York aduce urmatórea veste curioasa: Unu prieten alu nostru ne serie, că unu agricultoru a prinsu in fluviulu San Juan o brósca tiestósa enorma, care avea pe căja ei grósa acésta inscriptia: Prinsa in anulu 1700 de Fernando Gomez in fluviulu San-Sebastiano; dusă mai tardiu de indianii la Montauzas, si de acolo in Wekima mare. Prietenul nostru a sapatu sub acésta inscriptiune: Prinsa de mine John Wington in Maiu 1891 in fluviulu San Juan si lasata in acelasi fluviu in stare de perfecta sanetate. Vrea se dica intre amendoue inscriptiile acéstea au trecutu 191 de ani. Si de căti ani va fi fostu brósca la inteia inscriptia si căti va mai trai de aci incolo! Póte peste 100 de ani, cineva-i va sapá o a trei'a inscriptia.

## C o n c u r s e.

Pentru vacan'a parochia din **Susani-Nadalbesci**, cu carea este incopciatul venitulu: a) dela  $\frac{2}{4}$  sessiune de pamantu, b) biru căte un'a mesura cucuruzu dela 160 case, c) stolele indatinate, d) cuartiru cu döue gradini, — se

escrie concusu cu terminu de alegere pe Dumineca la 11. **Agustu a. c.** in carea di va fi si alegerea; pana când recurrentii se voru presentă vre-o data in bisericele din Susani si Nadalbesci si-si voru substerne recursele pe calea oficiului protopresbiteralu din Buteni (Butyin, cot. Arad.)

Susani-Nadalbesci, la 10 Iuliu 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresviteru.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa a III-a din comun'a Sarand. protopresbiteralu Pestesilui se escrie concursu cu terminu de **30 de dile dela prima publicare**

Emolumintele suntu: 1) birulu preotiescudela 100 numeru de casa câte un'a vica cucuruzu sfarmate; 2) pamantulu parochialu 20 jugere clas'a prima; 3) Stolele usuate la unu anu 60 fl.; 4) Casa parochiala eu gradina; 5) Unu intravilanu separatu in pretiu de 20 fl. la anu, tóte aceste computate in bani dau sum'a de 400 fl. v. a. Se observa, ca in casu când alegandulu preot nu ar fi satisfacutu cu venitulu din cele insirate mai sus, — comitetulu parochialu se obliga a solvi in numararia cele 400 fl. v. in rate trei lunarie.

Recentii vor avea a-si subscerne petitiuile loru instruite conformu prescriseloru Statutului Organicu si a regulamentului pentru parochii adresate Comitetului parochialu din Sarandu, in Lugosilu de sus post'a ultima Élesd pana la terminul sus indicatu, precum si a-se presentă in vreo Dumineca ori Serbatore in Sfta biserica pentru de a-si arata desteritatea in cele preotiesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : TEODORU FILIPU, m. p. protop.

—□—

Pentru deplinirea postului invetiatorescu gr. or. rom. dela clas'a prima nou infiintianda din comun'a Pesacu, se escrie prin acésta concursu cu terminu de alegere pe Joi in **15 27 Agustu 1891**.

Emolumentele suntu: 1) In bani gat'a 350 fl.; 2) Dóue jugere catastrale pamantu aratoriu din islazulu communalu pretiuitu in 60 fl.; 3) 4 stengeni de paie pentru invetiatoriu si incaldirea salei de invetiamentu din cari 1 steng. invetiatoriulu e datoriu alu solví cá si celalalti invetiatori; 4) Pentru conferintie 10 fl. carausia gratuita; 5) Dela inmormentare mare unde va fi poftitu 30 cr. ér dela inmormentare mica 20 cr.; 6) Cuartiru liberu cu doue chili camara, bucatarie si staulu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si trame recursurile instruite Pré On. Domnu protopresbiteru si inspectoru scolaru Paulu Miulescu in Nagy-Komlos (cott. Torontál) precum si a se presentă in un'a din Dumineci ori serbatori in facia locului spre a-si aretă desteritatea in cantari si tipicu.

Cei cu pregatiri pentru statiuni de clas'a prima precum si cei ce vor dovedi ca suntu apti pentru conducerea corului vocalu vor fi preferiti.

Pesacu, in 14.26 Iuliu 1891.

*Partenie Anghelu*, m. p.  
presedinte.

*Euthimiu Bujor*, m. p.  
not. com. par.

In contielegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. prot.  
si inspectoru scolaru.

—□—

In urmarea ordinatiunei Ven. Consistoriu eparch. din Aradu, dt 23 Martie 1891. Nr. 1388 pentru indeplinirea definitiva a posturilor de invetiatoriu si invetiatore dela scólele de fete gr. or. rom. din co-

mun'a **Toraculu-Mare** (cottulu Torontalu inspectoratulu Banat-Comlosiu) prin acésta se escrie concursu cu terminu de alegere pe **18/30 Augustu a. c.**

Emolumintele pentru fiecare clasa suntu: a) Salariu anualu 300 fl. v. a. b) Pentru conferintiele invetiatoresci 15 fl. v. a. c) Pentru scripturistica 5 fl. v. a. Cortelu liberu.

Doritorii si doritorele de a ocupá acestea posturi, pre langa testiomniulu de cualificatiune si a esamenului din limb'a magiara se mai produca si atestate de conduita de Com. par. unde au fungatu pana aci. In lips'a celoru cuaificati si cuaificate se vor candidá si se vor admite la alegere atât preparandi că si preparanditie absolute.

Recursele astfelui instruite si adresate catra comit. par. sunt a-se trimite P. O. D. Paulu Miulescu protop. si inspectoru de scóle, in Nagy-Komlós, avend recurrenti a-se presentă in Sfta Biserica, in vro Dumineca séu serbatore, spre a-se aretă poporului.

In fine se obsérva, ca clas'a prima are a se indeplini cu invetiatoriu, éra clas'a a dóu'a cu invetiatore.

Datu din siedint'a comit. par. tienuta la 14/26 Iuliu 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protop. si inspectoru de scóle.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela scóla gr. or. din comun'a **Apateulu-rom.** inspectoratulu Oradii-mari, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **25 Augustu (6 Sept.) 1891.**

Emolumintele suntu:

1) In bani numerari 130 fl., 2) 19 jugere pamantu aratoriu 76 fl., 3) 12 cubule bucate 48 fl., 4) 4 orgii de lemn 20 fl., 5) Stole cantorali 10 fl., 6) Cuartiru cu intravilanu 25 fl., de totu 309 fl.

Recursele adjustate conformu stat. org. si adresate comitetului parochialu din Apateulu-rom. se se tramita subsrisului in Oradea-mare pana in 22 Aug. (3 Sept.) a. c., éra recurrentii se se prezenteze in biseric'a din comun'a amintita spre asia aretă desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : TOM'A PACALA, m. p. protopresv. si inspectoru de scol.

—□—

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scóla romana gr. or. confessionala din **T.-Brestovatiu**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **11 23 Augustu 1891.**

Emolumintele sunt: in bani gat'a dela comun'a 60 fl., dela Ilustritatea Sa Domnulu Dr. Iosif Gall sum'a de 10 fl. 80 cr., ajutoriu dela Venerabilulu Consistoriu 40 fl. v. a., in naturalie 24 metri bucate, parte grau, parte cucuruzu in bómbe, 4 jugere pamantu unulu aratoriu, si trei pentru fén, 3 fl. pentru conferint'a si 2 fl. pausialu de scrisu; lemn 24 metri din cari se va incaldi si scól'a; in fine locuintia libera cu  $\frac{1}{2}$  jugeru gradina de legumi.

Recursele adjustate conform prescriseloru stat. org. si a le art. XVIII. §. 6. 1879. se se tramita parintelui protopopu Georgiu Creciunescu in Belincz u. p. Kisztó.

Recentii au se se prezenteze in biseric'a locala, spre a-si aretă desteritatea in cantari si tipicu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prot. si inspect. scol.

—□—

Pentru deplinirea statiunilor invetiatoreșci de mai jos din inspectoratului Halmagiu, se scrie concursu cu terminul de alegere de **30 dile dela prima publicare**.

**1. Bodești-Mernesti**, salariu anualu 200 fl., 5 orgii lemne lungi, cuartiru liberu si gradina.

**2. Banesti-Cristesti**, salariu anualu 200 fl., 5 orgii lemne lungi, cuartiru liberu si gradina.

**3. Lungsoara-Vosdoci**, salariu anualu 200 fl., 5 orgii lemne lungi, cuartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupă acestea posturi suntu avisati recursele provediute cu tōte documintele prescrise, si adresate comitetului parochialu ale trimite subscrisului pana la 24 Augustu st. vechiu in Halmagiu.

#### Comitetul parochialu.

In contielegere cu mine : IOANU GROZ'A, m. p. protop. inspektoru scolaru.

—□—

Pentru deplinirea postului invetiatoreșcu dela clas'a a II-a gr. or. romana din comun'a **Chinezu**, cottul Timisiu inspect. Ving'a, se scrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de Domineca in **18/30 Augustu s. v. a. c.**

Emolumintele sunt : 176 fl. 96 cr. bani numerari, 5 fl. scripturistica, 1 fl. 50 cr. pe tōta diu'a la conferintie, 50 meti de grāu,  $1\frac{3}{4}$  jug. pamentu aratoriu, gradina intra si estravilana, 3 orgi lemne si 5 orgi pae, din care are a se incaldi si sal'a de invetiamentu, cuartiru liberu cu 2 incaperi, si stalog pentu vite.

Doritorii de a ocupă acestu postu au a produce urmatōrele documinte : 1. Testimoniu de cualificatiune cu calculu distinsu. 2. Testimoniu din limb'a magiara. 3. Atestate despre conduită de pana acuma, politica si morala.

Recursulu astfelui instruatu, adresatu catra comitetulu parochialu, are a se trimite M. O. Domnu Archipu Munteanu inspectoru scolaru in Mrea Hodos-Bodrog, posta Zádorlak, — avendu competitintii de a se prezenta in vreo Domineca seu serbatōre in sant'a biserică din locu, spre a'si aretā desteritatea in cantu si tipicu. Cei ce vor potea documenta ca sunt desteri intru conducerea corului vocalu vor fii preferiti.

Chinez, 20 Iuliu, 1891.

#### Comitetul parochialu.

In contielegere cu mine : ARCHIPU MUNTEANU, m. p. inspectoru de scole.

—□—

Pentru ocuparea statiuniei invetiatoreșci **Carpenet**, in tractulu Vascoului, cu terminu pana la **18/30 Augustu a. c.**

Dotatiunea : 100 fl. 8 cub. de bucate, 8 stang. de lemne, stole cantorale si cuartiru cu gradina.

Recentii vor avea a-si trimite petituniile sale provediute cu documintele necesarie la subscrisulu in Beiusu, pana la terminul sus atinsu.

Beiusu, 19/31. Iuliu 1891.

In contielegere cu comitetulu paroch. concernent :

**Vasiliu Papp**, m. p.  
protopresv. inspect. cerc. de scole.

—□—

Pe bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu eparchialu din Arad dt. 21. Iuniu 1891. Nr. 2372, reducându-se parochia a II-a devenita vacanta, sau sistemisatu capela n'a temporala pe langa veteranulu parochu Ioanu Avramu din **Misc'a**, (cottulu Arad, protopopiatulu Chisineului) conform §-lui 4 din Regulamentulu pentru parochii, — pentru deplinirea acesteia deci se scrie concursu cu terminu de alegere pe Dumineec'a din 18. Augustu st. v. (30. Augustu st. n.) **1891**, pre langa emolumintele din tōte venitele parochiali jumetate, cari consista :

a) din un'a sessiune parochiala statatōre din 29 iugere catastrale, pamentu aratoriu si fenatiu, computate in 260 fl. v. a.

b) din 180 fl. v. a. că venitul stolaru.

c) din birulu parochialu (competintie de bucate) computate ér in 235 fl. v. a.

Tōte acestea calculate dupa calcululu de midilocu alu celor cinci ani din urma, dau sum'a de 675 fl. v. a. Parochia e de clasa a a dou'a. — Alesulu capelanu dupa mōrtea parochului nu va mai veni sub alegere.

Doritorii de a ocupă acestu postu de capelanu temporalu, sunt poftiti a-si adjusta recursurile sale cu documintele prescrise in §. 13 din Stat. org. si §. 15 lit. b) din Regulamentu si adresate comitetului parochialu din Misc'a se le substérrna Preaonoratului Domnu protopresviteru tract. Petru Chirilescu, in Chitighazu (Kétegyháza) pana in 15. Augustu st. v. a. c. căci cele intrate mai taridu nu se vor luă in socotintia ; ér pana in diu'a alegerei să se prezenteze la sant'a biserică pentru a-si manifestă desteritatea in cantu si oratoria.

Misc'a, din siedint'a comitetului parochialu tienuta la 14. Iuliu st. v. 1891.

#### Comitetul parochialu.

Cu scirea mea : PETRU CHIRILESCU, m. p. protopresv.

—□—

In conformitate cu ordinul consistorialu de 10. Maiu a. c. Nr. 2153, se scrie concursu pentru deplinirea definitiva a postului invetiatoreșcu dela scol'a confesionala gr. or. rom. clas'a I-a din **Cienadulu-ung.**, cu terminu de alegere pe diu'a de **15/27. Augustu a. c.**

Emolumintele sunt :

- 1) In bani gat'a 300 fl.
- 2) pentru scripturistica 5 fl.
- 3) pentru conferintia 18 fl.
- 4) pamentu estravilanu 4 jucure 100 fl.
- 5) pentru invetiatoriu 3 org. de lemne 18 fl.
- 6) cuartiru liberu cu gradina de legumi 60 fl.

Dela doritorii de a ocupă acestu postu invetiatoreșcu se pretinde : Testimoniu de cualificatiune invetiatorésca, Testimoniu din limb'a magiara cu calculi buni, atestatu despre conduit'a sa morala-politică ; adjustate conform Stat. org. recentii au a-si adresat recursele loru comit. parochialu din locu si a le trimite Reverendului Domnu inspectoru de scole Teodoru Popoviciu in Sieitinu.

Ayend recentii a se prezenta in vre-o Dumineca ori serbatōre la s. biserică locală pentru de a-si aretā desteritatea in cantare si tipicu.

Cienadulu-ung., la 7/19. Iuliu 1891.

**Gligor Mojan**, m. p.  
pres. com.

**Terentiu Lutiai**, m. p.  
not. comit.

In contielegere cu mine : TEOTORU POPOVICIU, m. p. inspectoru scol.

—□—

Conform ordinatiunei Vener. Consistoriu diecesanu dt. 30. Noemvre 1890. Nr. 5505. prin acēst'a se scrie concursu pentru ocuparea statiuniei de invetiatore la scol'a confesionala rom. gr. or. de fetite din comun'a **Toraculemicu**, cu terminul de alegere dela **prima publicare in 30 de dile**.

Emolumentele legate de acesta statiune suntu urmatōrele : In bani 200 fl. v. a. pentru conferintiele invetiatoreșci 10 fl.; 4 orgii de paie din cari se incaldiesc si scola ; 30 chible de grāu, incasatu prin antistia comunala ; cuartiru in localitatea scolei, si gradina de legumi ; eventualu, déca cuartirulu alegendei invetiatore, comun'a bisericésca va fi necesitata a-lu folosi pentru deschiderea unei noué clase, atunci Dsa va primi 30 fl. v. a. pentru cuartiru, si acesta numai provisoriu.

Doritōrele de a ocupă acēst'a statiune au a-si tra-

